

Balio Sruogos laiškas Liudui Girai, 1923-04-04, iš Miuncheno - į Kauną

Miels Giriuk, / Prašau įduoti mano broliui Kaziui man priklausomą honorarą už paskutinę knygą „Skaitymų“ - eiles ir recenzijas.

Miels Giriuk,

Prašau įduoti mano broliui Kaziui [1] man priklausomą honorarą už paskutinę knygą „Skaitymų“ [2] - eiles [3] ir recenzijas [4]. Ant tuščio mano pasirašyto blanko galima prirašyti - ir bus sąskaita. Mokėk kiek galėdamas daugiau, nes aš[,] biednas griešnykas[,] esu labai nusmukęs. Už keleto dienų pasiūsiu kiek ilgesnę Savickio [5] „Šventadienio sonetų“ recenziją [6]. Gaila tik, kad neturiu „Draugijos“ [7][,] kur Jakštas [8] bliuznija [9] dėl tos knygos, o tai straipsnį būt galima padaryti gyvesnį.

Šiuo tarpu kloniojuos ir visą spaudžiu.

Tavo Balys Sruoga

4/IV 23

KOMENTARAI

- [1] Kazimieras Sruoga (1899-1974), jauniausias Balio Sruogos brolis.
- [2] *Skaitymai* - mėnesinis literatūros ir kritikos žurnalas, ėjęs 1920-1923 m. Kaune. Žurnale bendradarbiavo Balys Sruoga. 1923 m. žurnalą redagavo Liudas Gira.
- [3] Balys Sruoga, „Iš himnų gripei“, „Sodo meilė“, „Kaip žuvėdra klykdama“, „Po šalna“, „Vidunaktinė“, „Be palaiminimo“, „Krikštolėliai“, „Atgaila“, „Pavasarinė“, „Tylinti aidija“, in: *Skaitymai*, Kaunas, 1923, kn. 21, p. 49-56.
- [4] B. Sirakūzinis [Balys Sruoga], „Kl. Jurgelionies (Kalėdų kaukė) *Glūdi liūdi ir kitos lyrikos eilės*“, in: *Skaitymai*, Kaunas, 1923, kn. 21, p. 69-81; B. Sirakūzinis [Balys Sruoga], „Aklasmatė „Magaryčios““, in: *Ibid.*, p. 82-89. Vėliau išspausdintas dar vienas darbas, žr. Balys Sruoga, „Laiškai apie kultūrą“, in: *Skaitymai*, Kaunas, 1923, kn. 22, p. 79-105.
- [5] Jurgis Savickis (1890-1952), prozininkas. Toliau kalbama apie 1922 m. išleistą jo apsakymų knygą *Šventadienio sonetai*.
- [6] Balys Sruoga, „Keletas minčių Jurgio Savickio „Šventadienio Sonetus“ paskaičius“, in: *Skaitymai*, 1923, kn. 23, p. 150-174. Balys Sruoga Jurgį Savickį vertino kaip „didį dailininką“, „stiprų talentą“, „poetą tapytoją“, parašiusį „įžymų veikalą“ „gal ir ne vien mūsų literatūroj“, todėl pranašavo jam gero prozininko ateitį. Kruopščiai išanalizavęs pirmąjį Jurgio Savickio apsakymų rinkinį, Balys Sruoga paaiškino kritikams (Adomui Jakštui, Vincui Mykolaičiui-Putinui), kad Jurgio Savickio kūrybos fenomenas atsiskleidžia tik perpratus formos ir turinio sintezę. Balys Sruoga konkrečiai analizavo trijų Jurgio Savickio kūrinių („Ad astra“, „Vagis“, „Komediantai“) netradicinio pasakojimo ir jo raiškos (metaforinės konstrukcijos) ypatumus. Balys Sruoga skatino Jurgio Savickio kūrybą matyti platesniame kultūros kontekste.
- [7] *Draugija* - literatūros, mokslo ir politikos žurnalas, ėjęs kas mėnesį 1907-1914 m. ir 1919-1933 m. ir kas dvi savaites 1937-1940 m. Kaune.
- [8] Adomas Dambrauskas-Jakštas (1860-1938), poetas, kritikas, publicistas. 1923 m. redagavo *Draugijos* žurnalą, įvedė knygų recenzavimą. Buvo pirmasis normatyvinės kritikos kūrėjas.

[9] Adomas Jakštas nepalankiai vertino Jurgio Savickio kūrybos rinkinį, laikė jį „pseudokūryba“, paviršutiniška, „dekadentiška proza“. Peikė neva beprasmį ir tuščią rinkinio pavadinimą – „kaip nieko nesakanti“. Pasigedo pasakojimo „grynumo“. Kritikavo neapgalvotą, todėl nemotyvuotą, nevykusią simbolizmo, psychologizmo ir realizmo sintezę, „menką turinį“. Peikė „nevykusią kalbą ir rašybą“. Rašytojo talentą apibūdino „nedisciplinuotu, pasišiaušusiu“. Išskyrė tik kelis geriau parašytus apsakymus – „Vaгі“, „Ad astra“, „Kaukes“. Ironiškai baigė, kad „Savickiui belieka vien ta garbė, kad jis tarp mūsų diplomatų yra pirmutinis beletristas“ (Adomas Jakštas, „J. Savickis, „Šventadienio sonetai“, in: *Draugija*, Kaunas, 1923, Nr. 1-2, p. 50-51).